

 νέο φροντιστήριο	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΗ ΥΛΗ		ΑΡΧΑΙΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
	ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ		
	ΤΜΗΜΑ		
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ		
	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	3 ώρες	

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αριστοτέλη, Πολιτικά, Α1.12, 1253a29-39

Φύσει μὲν οὖν ἡ ὁρμὴ ἐν πᾶσιν ἐπὶ τὴν τοιαύτην κοινωνίαν· ὁ δὲ πρῶτος συστήσας μεγίστων ἀγαθῶν αἴτιος. ὥσπερ γὰρ καὶ τελεωθεὶς βέλτιστον τῶν ζώων ἄνθρωπός ἐστιν, οὕτω καὶ χωρισθεὶς νόμου καὶ δίκης χεῖριστον πάντων. χαλεπωτάτῃ γὰρ ἀδικία ἔχουσα ὅπλα· ὁ δὲ ἄνθρωπος ὅπλα ἔχων φύεται φρονήσει καὶ ἀρετῇ, οἷς ἐπὶ τάναντία ἔστι χρῆσθαι μάλιστα. διὸ ἀνοσιώτατον καὶ ἀγριώτατον ἄνευ ἀρετῆς, καὶ πρὸς ἀφροδίσια καὶ ἐδωδὴν χεῖριστον. ἡ δὲ δικαιοσύνη πολιτικόν· ἡ γὰρ δίκη πολιτικῆς κοινωνίας τάξις ἐστίν, ἡ δὲ δικαιοσύνη τοῦ δικαίου κρίσις.

Παρατηρήσεις

A.1. Να αντιστοιχίσετε νοηματικά όλες τις λέξεις / φράσεις του κειμένου της της Στήλης Α με την λέξη της Στήλης Β. Μία λέξη της Στήλης Β περισσεύει (**Μονάδες 5**)

α. ἐν πᾶσιν	1. ὅπλα
β. ἐπὶ τὴν τοιαύτην κοινωνίαν	2. ἄνθρωπος
γ. ἐπὶ τάναντία ἔστι χρῆσθαι	3. πόλη-κράτος (θεσμοί)
δ. χαλεπωτάτῃ ἀδικία	
ε. δικαιοσύνη πολιτικόν	

A.2. Να χαρακτηρίσετε την κάθεμία από τις παρακάτω περιόδους με τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 2), και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με τις φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 2).

α. Η πόλη-κράτος είναι αποκλειστικά κάτι φυσικό.

β. Ο άνθρωπος είναι το ανώτερο από όλα τα όντα, όταν πραγματώνει την φύση του.

γ. Ο άνθρωπος δεν μπορεί να αποφύγει να διαπράττει άδικες πράξεις.

δ. Η δικαιοσύνη δημιουργεί τη συνοχή στην πόλη.

A.3. «οἷς»: Σε ποια λέξη του αρχαίου κειμένου αναφέρεται η αντωνυμία «οἷς»; (Μονάδα 1)

Μονάδες 10

ΝΕΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

B1. τελεωθεὶς βέλτιστον τῶν ζώων ἄνθρωπός ἐστιν: α. Πότε τελειοῦται ο άνθρωπος; (Μονάδες 4) β. ἢ δὲ δικαιοσύνη πολιτικόν· ἢ γὰρ δίκη πολιτικῆς κοινωνίας τάξις ἐστίν, ἢ δὲ δικαιοσύνη τοῦ δικαίου κρίσις: Γιατί η τελείωση του ανθρώπου επιτυγχάνεται μόνο στο πλαίσιο της πόλης; (Μονάδες 6) **Μονάδες 10**

B2. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις φράσεις της Στήλης Α και το γράμμα της Στήλης Β που συμπληρώνει ορθά το νόημα της:

1. Η φράση <i>ἔν οἶδα ὅτι οὐδέν οἶδα</i> συνδέεται:	α. με τη στάση του Σωκράτη να αμφισβητεί τις βεβαιότητες
	β. με τον μετριοπαθή χαρακτήρα του Σωκράτη
	γ. την προκλητική συμπεριφορά του Σωκράτη
2. Για τον Σωκράτη:	α. Είναι καλύτερο να αδικείς από το να αδικείσαι
	β. Είναι καλύτερο να αδικείσαι παρά να αδικείς.
	γ. Είναι καλύτερο να μην αδικείς τον φίλο παρά μόνο τον εχθρό
3. Το θέμα του διαλόγου Πρωταγόρας, η φύση της αρετής:	α. Το θέτει ο Πρωταγόρας στον πρόλογο του έργου
	β. Το θέτει ο Σωκράτης στον πρόλογο του έργου
	γ. Προκύπτει μέσα από τη συζήτηση
4. Οι τελευταίες στιγμές του Σωκράτη παρουσιάζονται στον διάλογο:	α. Κρίτων
	β. Μένων
	γ. Άπολογία Σωκράτους
5. Ο Πρωταγόρας στον τον μύθο του Προμηθέα:	α. Ακολουθεί την ησιόδεια θεώρηση του Προμηθέα.
	β. Ακολουθεί την αισχύλεια θεώρηση του Προμηθέα.
	γ. Εκφράζει μία δική του θεώρηση για τον Προμηθέα

Μονάδες 10

B3.α. Να σχηματίσετε για κάθε μία από τις λέξεις της Στήλης Α' ένα παράγωγο ουσιαστικό και ένα παράγωγο επίθετο με την κατάληξη που δίνεται.

νέο φροντιστήριο

	παράγωγο ουσιαστικό -μα	παράγωγο επίθετο -ικός
συστήσας		
δίκης		
ἔχων		
χρῆσθαι		
τάξις		

B.3.β. Να γράψετε μία λέξη αντώνυμη με τη σημασία που έχει στο κείμενο, στα αρχαία ελληνικά, για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις: **φύσει, πᾶσιν, χαλεπωτάτη, τάναντία, ἀρετῇ,**
Μονάδες 10

B4. Να συγκρίνετε την εξήγηση του Αριστοτέλη για τη διαδικασία συγκρότησης της πόλης όπως παρουσιάζεται στο κείμενο αναφοράς με την εξήγηση του Ηροδότου για τη διαδικασία συγκρότησης της πόλης, όπως παρουσιάζεται στο παρακάτω απόσπασμα (**Ηροδότου, Ἱστορίαι, 1.96.2 – 1.101.1**)

Ανάμεσα στους Μήδους φάνηκε ένας άνθρωπος σοφός· το όνομά του ήταν Δηιόκης κι ήταν γιος του Φραόρτη. Οι Μήδοι ζούσαν χωριστά σε μικρές πόλεις· ο Δηιόκης στη δική του είχε και πρωτύτερα υπόληψη μεγάλη, τότε όμως ακόμη περισσότερο και με μεγαλύτερο ζήλο βάλθηκε να μοιράζει δικαιοσύνη. Και αυτό το έκανε, ενώ σ' όλη τη χώρα των Μήδων βασίλευε μεγάλη ανομία. [...] Όμως έτσι που οι αρπαγές και οι αδικίες στις γύρω επαρχίες έγιναν τώρα περισσότερες απ' ό,τι ήσαν πρωτύτερα, μαζεύτηκαν οι Μήδοι στο ίδιο μέρος και συζητούσαν το πράγμα μιλώντας για την κατάσταση: «Αφού δεν είναι δυνατό να ζήσουμε στον τόπο μας αφήνοντας τα πράγματα όπως έχουν, έλα λοιπόν να βγάλουμε ανάμεσά μας ένα βασιλιά· έτσι κι η χώρα μας θα είναι καλοκυβερνημένη και εμείς θα στραφούμε στις δουλειές μας και δε θα μας φέρνουν άνω κάτω οι παρανομίες». Κι όταν ευθύς αμέσως ήρθε το θέμα ποιόν να αναδείξουν βασιλιά, όλοι πρότειναν τον Δηιόκη και πολύ τον παινούσαν, ώστε συγκατανεύουν αυτός να είναι ο βασιλιάς τους. [...] Όταν τα τακτοποίησε όλα και έγινε δυνατός με την άσκηση της εξουσίας, ήταν αυστηρός στην περιφρούρηση της δικαιοσύνης: του έφερναν μέσα στο παλάτι τις δικαστικές υποθέσεις γραμμένες· εκείνος έκρινε ό,τι του έφερναν, και τη γνωμάτευσή του την έστελνε πάλι έξω. Αυτό ήταν το σύστημά του προκειμένου για τις δίκες. Αλλά και άλλα μέτρα τάξεως είχε πάρει: κάθε φορά που άκουγε πως κάποιος σηκώνει κεφάλι, αμέσως τον μετακαλούσε και του επέβαλλε τιμωρία ανάλογη με το αδίκημά του·

κατάσκοποι και πληροφοριοδότες του ήσαν σκορπισμένοι σ' όλη την επικράτεια. Μ' αυτόν τον τρόπο συνένωσε ο Δηϊόκης μόνον το έθνος των Μήδων και έγινε αρχηγός τους.

ΑΓΝΩΣΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ισοκράτης Αρεοπαγитικός 12-15

Εισαγωγή

Στον λόγο αυτό ο ρήτορας κάνει έκκληση προς τους συμπολίτες του για επιστροφή στις πατροπαράδοτες αρχές διακυβέρνησης της πόλης και εκθέτει τα θετικά του ορθού πολιτεύματος.

Αδίδακτο Κείμενο

[12] άπάσης γάρ τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν πόλιν ἡμῶν ὑποπεσοῦσης καὶ μετὰ τὴν Κόνωνος ναυμαχίαν καὶ μετὰ τὴν Τιμοθέου στρατηγίαν, οὐδένα χρόνον τὰς εὐτυχίας κατασχεῖν ἠδυνήθημεν, ἀλλὰ ταχέως διεσκαριφθᾶμεθα καὶ διελύσαμεν αὐτάς. πολιτείαν γάρ τὴν ὀρθῶς ἂν τοῖς πράγμασι χρησομένην οὐτ' ἔχομεν οὔτε καλῶς ζητοῦμεν. [13] καίτοι τὰς εὐπραγίας ἅπαντες ἴσμεν καὶ παραγινομένας καὶ παραμενοῦσας οὐ τοῖς τὰτεῖχη κάλλιστα καὶ μέγιστα περιβεβλημένοις, οὐδὲ τοῖς μετὰ πλείστων ἀνθρώπων εἰς τὸν αὐτὸν τόπον συνηθροισμένοις, ἀλλὰ τοῖς ἄριστα καὶ σωφρονέστατα τὴν αὐτῶν πόλιν διοικοῦσιν. [14] ἔστι γὰρ ψυχὴ πόλεως οὐδὲν ἕτερον ἢ πολιτεία, τοσαύτην ἔχουσα δύναμιν ὅσην περ ἐν σώματι φρόνησις. αὕτη γάρ ἐστιν ἡ βουλευομένη περὶ ἀπάντων, καὶ τὰ μὲν ἀγαθὰ διαφυλάττουσα, τὰς δὲ συμφορὰς διαφεύγουσα. ταύτη καὶ τοὺς νόμους καὶ τοὺς ρήτορας καὶ τοὺς ιδιώτας ἀναγκαῖόν ἐστιν ὁμοιοῦσθαι καὶ πράττειν οὕτως ἐκάστους οἷαν περ ἂν ταύτην ἔχωσιν. [15] ἥς ἡμεῖς διεφθαρμένης οὐδὲν φροντίζομεν, οὐδὲ σκοποῦμεν ὅπως ἐπανορθώσομεν αὐτήν· ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῶν ἐργαστηρίων καθίζοντες κατηγοροῦμεν τῶν καθεστώτων, καὶ λέγομεν ὡς οὐδέποτ' ἐν δημοκρατίᾳ κάκιον ἐπολιτεύθημεν, ἐν δὲ τοῖς πράγμασιν καὶ ταῖς διανοίαις αἷς ἔχομεν μᾶλλον αὐτὴν ἀγαπῶμεν τῆς ὑπὸ τῶν προγόνων καταλειφθείσης.

Λεξιλόγιο

- **ὑποπίπτω ὑπὸ τινά** = υποκύπτω, περιέρχομαι στην εξουσία κάποιου
- **διασκαριφῶμαι** = περιφρονώ, παραμελώ

Παρατηρήσεις

1. Να μεταφραστεί το απόσπασμα «**ἀπάσης γάρ τῆς Ἑλλάδος...ἐν σώματι φρόνησις**»

Μονάδες 20

2. Τι θεωρεῖ ο Ισοκράτης ως ψυχὴ της πολιτείας και για ποιο λόγο προσδίδει σ' αυτό τόσο δύναμη;

Μονάδες 10.

- α) Στο απόσπασμα «**ἔστι γὰρ ψυχὴ πόλεως [...] ταύτην ἔχωσιν**»: α) Να

βρείτε τρία φωνηεντόληκτα ουσιαστικά γ' κλίσης και να μεταφερθούν στην αντίστοιχη πτώση του άλλου αριθμού.

Μονάδες 3

β) Να βρείτε τρεις (3) αντωνυμίες (διαφορετικού είδους), να αναγνωριστεί το είδος τους και να γράψετε τα τρία γένη τους στην ονομαστική ενικού.

Μονάδες 3

γ) Στο απόσπασμα «*ἀπάσης γάρ τῆς Ἑλλάδος [...] ζητοῦμεν*»: Να βρείτε δύο ρηματικούς τύπους που σχηματίζουν Αόριστο β' και να γράψετε το γ' πληθυντικό Οριστικής και το β' ενικό Προστακτικής του χρόνου αυτού στη φωνή που βρίσκονται.

Μονάδες 4

4. α) Στο απόσπασμα «*ἀπάσης γάρ τῆς Ἑλλάδος [...] ζητοῦμεν*»: **α)** Να εντοπίσετε δύο ομοιόπτωτους και δύο ετερόπτωτους προσδιορισμούς. Ποια είναι η συγκεκριμένη συντακτική θέση του καθενός από αυτούς και ποια λέξη προσδιορίζουν;

Μονάδες 4

β) Να εντοπίσετε τρεις διαφορετικούς τρόπους εκφοράς του χρόνου: α) με επιρρηματική χρονική μετοχή, β) με εμπρόθετο προσδιορισμό, γ) με πλάγια πτώση.

Μονάδες 3

γ) *ἔστι γὰρ ψυχὴ... τῆς ὑπὸ τῶν προγόνων καταλειφθείσης*: Για να αιτιολογήσει ο ρήτορας την άποψή του σχετικά με το πολίτευμα διατυπώνει συγκρίσεις. Να εντοπίσετε δύο από αυτές στο απόσπασμα και να βρείτε τους όρους που συγκρίνονται.

Μονάδες 3

Σας ευχόμαστε επιτυχία!!!

νέο φροντιστήριο